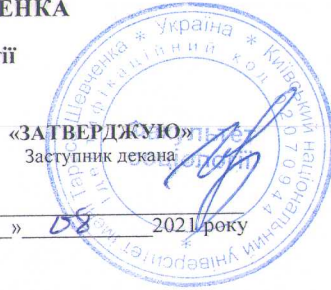

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра галузевої соціології

«31» 08 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ В СОЦІОЛОГІЇ
для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній ступінь магістр
освітня програма соціологія
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання денна
Навчальний рік 202_/202_
Семестр 3
Кількість кредитів ECTS 5
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю іспит

Викладач: Микола ТУЛЕНКОВ

Пролонговано: на 20_/20_ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «_» 20_р.

на 20_/20_ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «_» 20_р.

КИЇВ – 2021

Розробник:

Микола ТУЛЕНКОВ, професор кафедри галузевої соціології, доктор соціологічних наук,
професор

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри галузевої соціології

_____ Ольга БЕЗРУКОВА
(підпис)

Протокол № 9 від «31» серпня 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол від «31» серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії _____ Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

© Туленков М.В., 2021 рік

1. Мета навчальної дисципліни: озброєння студентів фундаментальними знаннями з загальної теорії систем і методології системного аналізу, а також необхідними вміннями і навичками використання отриманих знань у майбутній професійній діяльності.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

- знання базових засад загальної та галузевої соціології, методології та методів збирання й аналізу соціальної інформації;
- вміння здійснювати проектування соціологічних досліджень та працювати з методами збирання та аналізу емпіричних даних.

3. Анотація навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна «Системний аналіз в соціології» відноситься до вибіркової дисципліни навчального плану підготовки фахівців освітнього ступеня «магістр», спеціальності «соціологія». У межах даної дисципліни передбачається вивчення теоретико-методологічних засад системного аналізу в соціології як сучасного інструментального засобу вивчення неструктурованих і складних соціальних об'єктів, явищ і процесів. Зокрема: історичних етапів розвитку системного світогляду, структури і змісту системної теорії, методології, системних законів і принципів, основних категорій і понять, а також методів, методик, процедур і технологій системного аналізу у перебігу прикладних соціологічних досліджень. Дисципліна тісно пов'язана з низкою інших загальнонаукових дисциплін дослідницького характеру, таких як загальна теорія систем, системологія, системотехніка, синергетика, теорія дослідження операцій, теорія інформації, теорія ігор, теорія прийняття рішень тощо. Програма дисципліни складається з двох частин: частина 1 «Теорія систем як методологія системного аналізу у соціології»; частина 2. «Системний аналіз у прикладних соціологічних дослідженнях».

4. Завдання (навчальні цілі).

- надання студентам цілісних уявлень про генезу, науковий статус і можливості системної методології у пізнанні складних соціальних об'єктів, явищ і процесів в умовах глобальних змін і суспільних трансформацій;
- набуття студентами поглиблених знань про предмет, логічні, методологічні, методичні та технологічні засади, закони, принципи і методи системного аналізу, а також відповідних умінь і навичок використання системного підходу до вивчення складних соціальних об'єктів, явищ і процесів виконання у перебігу розв'язання різноманітних соціальних проблем сучасного суспільного буття;
- розширення в студентів наукового кругозору з метою використання системного аналізу для вдосконалення соціальних практик суспільного буття та підвищення ефективності управління соціальними об'єктами і процесами в сучасних умовах суспільних перетворень.

Дисципліна спрямована на формування наступних компетентностей:

- СК01. Здатність аналізувати соціальні явища і процеси.
- СК14. Здатність використовувати соціологічні теорії в науковій та практичній діяльності.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання та навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінки	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1	1.1.Знати генезу, науковий статус, ключові концепції, структуру, функції та категорії теорії систем і системного аналізу, їх місце в системі сучасного наукового знання.	лекції, практичні заняття, самостійна робота	усна відповідь, тематична доповідь, контрольна	25

	1.2.Знати характер і можливості сучасних методів і технологій системного аналізу, а також шляхи їх використання в соціологічних дослідженнях для розв'язання різних соціальних проблем.		робота, іспит	
2	2.1.Вміти визначати доцільність використання системної методології для розв'язання соціальних проблем, реалізації практичних завдань, прийняття рішень у різних ситуаціях суспільного буття. 2.2. Вміти застосовувати методи системного аналізу для визначення проблемних ситуацій, загроз та обмежень у процесі функціонування та майбутнього розвитку соціальних об'єктів, явищ і процесів суспільного буття.	лекції, практичні заняття, самостійна робота	усна відповідь, тематична доповідь, контрольна робота, іспит	25
3	Вміти презентувати науково-дослідний проєкт (або завдання) шляхом використання системного аналізу у перебігу розв'язанні складних завдань або проблем суспільного буття	лекції, практичні заняття, самостійна робота	презентація проєкту чи завдання, контрольна робота, іспит	20
4	Вміти самостійно здійснювати аналітичну, дослідну та пошукову діяльність	самостійна робота, презентація проєкту	тематична доповідь, контрольна робота	30

Результати навчання дисципліни (код)						
Програмні результати навчання	1.1	1.2	2.1	2.2	3	4
ПР01. Аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи емпіричні дані та сучасні концепції і теорії соціології.	+	+	+	+	+	+
ПР15 Вміти використовувати соціологічні теорії в науковій та професійній діяльності (ПР15)	+	+	+	+	+	+

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

7.1. Форми оцінювання знань студентів:

- семестрове оцінювання:

- активна робота студента під час проведення практичних занять (PH1.1; PH1.2; PH2.1; PH2.2) – **20/12 балів**
 - виконання двох контрольних робіт (PH1.1; PH1.2; PH2.1; PH2.2; PH4) – **20/12 балів**, тобто дві роботи по 10 максимальних балів або 6 мінімальних балів за кожну)
 - виконання та презентація результатів індивідуального науково-дослідного проєкту чи завдання (PH3; PH4) – **20/12 балів** (максимум **15 балів** (і мінімум 9 балів) за результат виконання проєкту чи завдання і максимум **5 балів** (і мінімум 3 бали) за презентацію отриманих результатів)
- підсумкове оцінювання: письмовий іспит у формі тестових завдань PH1.1; PH1.2; PH2.1; PH2.2 (40 завдань x 1бал = 40 балів), тобто максимальна оцінка за складання іспиту становить - **40 балів**, а мінімальна оцінка успішного складання – **24 бали**;
- умови допуску до підсумкового іспиту: студент не допускається до іспиту, якщо протягом семестру він набрав менше ніж **36 балів**; такий студент допускається до іспиту за умови написання реферативної роботи, яка за змістом і обсягом має відповідати кількості неопрацьованих ним тем дисципліни протягом семестру.

7.2 Організація оцінювання:

1. Практичні заняття оцінюються за фактом їх реального проведення, а бали за виконання студентами видів робіт накопичуються протягом усього семестру.
2. Контрольна робота 1 виконується студентами після вивчення тем 1-5 в межах позааудиторної самостійної роботи, термін виконання котрої становить один тиждень.
3. Контрольна робота 2 виконується студентами після вивчення тем 6-10 в межах позааудиторної самостійної роботи, термін виконання котрої також становить один тиждень.
4. Індивідуальне науково-дослідне завдання виконується студентами в рамках позааудиторної самостійної роботи протягом семестру та презентується кожним студентом персонально під час проведення 2-х останніх практичних занять.

7.3 Шкала відповідності оцінок:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і практичних занять

№	Назва частини і теми	Кількість годин		
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1. Теорія систем як методологія системного аналізу у соціології				
1	Науковий статус, предметне поле і функції теорії систем і системного аналізу	2	2	4
2	Історичні етапи становлення та розвитку системного світогляду	2	2	4
3	Основні поняття та категорії теорії систем і системного аналізу	4	2	6
4	Закономірності та принципи теорії систем і системного аналізу	2	2	6
5	Системні концепції в теоретичній та прикладній соціології	2	2	6
Контрольна робота 1		-	-	10
2. Системний аналіз у прикладних соціологічних дослідженнях				
6	Логіко-гносеологічні та методологічні основи системного аналізу у соціології	2	2	4
7	Зміст, структура і типологія системного аналізу у соціології	2	2	4
8	Характеристика кількісних і якісних методів системного аналізу у соціології	4	2	6
9	Методика і технологія застосування системного аналізу у соціології	2	2	6
10	Особливості використання системного аналізу у прикладних соціологічних дослідженнях	2	2	6
Контрольна робота 2		-	-	10
Індивідуальне науково-дослідне завдання		-	4	30
Всього		24	24	102

Загальний обсяг дисципліни – 150 год. в тому числі:
 лекції – 24 години;
 практичні заняття – 24 години;
 самостійна робота – 102 години.

9. Рекомендовані джерела:

Основні (базові):

1. Давыдов А.А. Системный подход в социологии : законы социальных систем / А.А. Давыдов.- М.: Едиториал УРСС, 2004.- 256с. (С. 7-51; С. 52-80).
2. Системний аналіз сталого розвитку: навч. посіб. для магістрів/ за заг. ред. В.П.Беха, М.В.Туленкова.- К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2015.- 512с. (С. 117-144 ; С.155-190; С.211-280).
3. Сурмин Ю. П. Теория систем и системный анализ : учеб. пособие / Ю.П.Сурмин. – К. : МАУП, 2008. – 368 с. (С.50-72; С.76-96; С.101- 128; С.132-140; С.303-318).
4. Туленков М.В. Теорія систем і системний аналіз у соціології: підручник /М.В.Туленков.- К.:Каравелла, 2020.- 596с. (С.9-60; С.78-140; С.149-246; С.250-380; С.408-495)

Додаткові:

1. Антонов А.В. Системный анализ: ученик для вузов / А.В.Антонов.-М.:Высшая школа, 2004.- 454с.
2. Афанасьев В.Г. Системность и общество /В.Г. Афанасьев.- М.: Политиздат,1980.- 368с.
3. Дудник І. М. Вступ до загальної теорії систем / І. М. Дудик. – К. :Кондор, 2009. – 205 с.
4. Згуровський М.З. Системний аналіз як системна методологія передбачення / М. З. Згуровський // Системні дослід. та інформ. технології. – 2002. – №1. – С. 7 – 38.
5. Капустин В.С. Диагностика организационных состояний социальных систем: моногр./В.С.Капустин, В.Л.Романов.-М.:Изд-во РАГС,2004.- 116с.
6. Неліпа Д.В. Системний аналіз в політиці : підручник / Д.В. Неліпа. – К. :Центр учбової літератури, 2013. – 304 с.
7. Орловский П.М. Системный анализ (основные понятия, принципы, методология) : учеб. пособия / П.М. Орловський. – К. : ІЗМН, 1996. – 360с.
8. Прингишвили И.В. Системный анализ и закономерности /И.В.Прингишвили.-М.: Синтез, 2000.-187с.
9. Романов В.Л. Социальная саморегуляция и государственность/ В.Л.Романов.-М.: Изд-во РАГС, 2000.-141с.
10. Системы и методы принятия решений : учеб. пособие / Е.М. Угрюмова и др. - Х.: ХАИ, 2010. - 91 с.
11. Скицнадель В. Н. Основы системного анализа : учеб. пособие /В.Н.Скицнадель.-СПб.: Бизнес-пресса, 2000. – 288 с.
12. Юн Г.М. Основи теорії систем і системний аналіз / Г.М. Юн, К.В. Морінцева. – К.: НАУ, 2004. – 68 с.